

ERUDITIO
MORES
FUTURUM

*Univerzita Mateja Bela
Fakulta humanitných vied
Banská Bystrica*

*Správa o edičnej činnosti
Fakulty humanitných vied UMB
v roku 2005*

*Predkladá: doc. PhDr. Kristína Krnová, CSc.
prodekanka pre vedeckovýskumnú činnosť
a medzinárodné vzťahy*

Edičná činnosť na FHV UMB v roku 2005

Edičnú činnosť nemožno chápať oddelene, bez súčinnosti s ďalšími oblasťami pôsobnosti vzdelávacej inštitúcie, najmä vedy, výskumu a pedagogickej práce. To je aj dôvod, prečo jej vedenie FHV UMB venuje permanentnú pozornosť, prečo ju priebežne zosúladzuje so svojimi strategickými zámermi, ktoré zasa, v dlhodobej perspektíve univerzitných snáh, konfrontuje s cieľmi vytýčenými *Marketingovou stratégiou UMB*.

V roku 2005 sa edičná činnosť riadila pravidlami zakotvenými v príslušnej fakultnej smernici, ktorá dlhodobo stanovila priority, determinované okrem záujmu podporovať kvalifikačný rast učiteľov aj finančnými možnosťami, t. j. obmedzenými rozpočtovými prostriedkami. Nízka úroveň rozpočtových prostriedkov je jav, s ktorým sa fakulta vyrovnáva už niekoľko rokov, ako o tom svedčia štatistické prehľady: v r. 2005 sa pomer rozpočtových a nerozpočtových prostriedkov rovnal približne pomeru 1. 13 (54 700,- Sk : 683 113,20,- Sk). Aj pri tejto príležitosti si uvedomujeme prepojenosť problémov v edičnej oblasti s problémami v oblasti vedeckovýskumnej práce: vyšším etablovaním sa v rámci grantovej vedy sa získajú financie, dotujúce jednak ju (vedu) samotnú, jednak jej domáce (fakultné/univerzitné) výstupy. Zo štatistického hľadiska, v komplexnom číselnom vyjadrení, náklady na edičnú činnosť v roku 2005 stúpili (737 813,20,- Sk oproti 619 881,20,- Sk r. 2004).

Štatistické údaje majú niekedy len kvantitatívny charakter – tak je to aj vo vyššie spomenutej globálnej bilancii minulého kalendárneho roka. A podobne pozitívne výsledky konštatujeme aj pri pohľade na celkový počet vydaných titulov (187) v porovnaní s počtom 161 v r. 2004. Dateilnejší prístup k štatistike však konštatuje, že pokiaľ ide o počet titulov vydaných na FHV UMB, ten klesol na 26 (r. 2004 = 36). Pod túto skutočnosť sa podpísal odchod publikačne produktívneho kolektívu pracovníkov bývalého ISKŠ do Ústavu vedy a výskumu UMB, ale aj fakt, že rukopisy niektorých titulov, ktoré edičná komisia schválila, neboli dodané.

Počet edičných titulov vydaných u iných vydavateľov (mimo UMB) v porovnaní s rokom 2004 (125) zasa rapídne vzrástol (161).

Uvedené zistenie považujem na jednej strane za výsledok súhry mnohých okolností, ktoré ovplyvňujú tempo i kvalitu edícií (ktorá „stojí“ na tvorivých osobnostiach), na druhej strane v ešte hlbšej drobnokresbe globálnych údajov vidím aj niektoré negatívne prejavy, ktoré sa konštatovali pri hodnotení vedy a výskumu na fakulte za uplynulý rok: evidentné sú v tabuľke ukazujúcej žánrovú štruktúru vydaných titulov, kde je zrejmy pokles vo

vydávani monografií (6/5 r. 2005 : 9/12 r. 2004), zbornikov (11/63 : 14/92 r. 2004), učebníc (1/3 : 2/7 r. 2004) a ťažisko sa presunulo do žánrovo nediferencovanej kategórie „ostatné“ (4/89 : 7/14 r. 2004).

Vzhľadom na to, že vedenie FHV UMB už prijalo opatrenia, ktorými chce zabezpečiť optimalizáciu výsledkov vedy a výskumu v r. 2006, aj oblasť edičnej činnosti, uhrádzanú z rozpočtových prostriedkov fakulty, celkom prirodzene prispôbíme stanoveným prioritám:

- vydávanie monografií (resp. monografia ako dielo autorského kolektívu s príslušným kapitolovým alebo samostatným monografickým podielom zúčastnených),
- publikovanie dizertačných prác absolventom doktorandského štúdia, ktorí majú reálny predpoklad úspešne sa uchádzať o habilitačné konanie podľa kritérií vybraného pracoviska (publikovanie monografie im pomôže stanovené kritériá naplniť a celý proces urýchliť),
- transformácia titulov pôvodne koncipovaných ako (konferenčné) zborníky na monografie,
- odporúčanie vydávať (výlučne) elektronické zborníky, a to aj v prípadoch, keď je ich vydanie naplánované z mimorozpočtových prostriedkov (získané financie využiť efektívnejšie),
- trend k samofinancovaniu vedy (plná grantová zapojenosť učiteľov FHV) povedie k intenzifikácii edičnej činnosti s dôrazom na jej kvalitatívne parametre a postupne odbremení fakultu od rozpočtových dotácií na túto oblasť (alebo umožní rozpočtové prostriedky na túto činnosť využiť spôsobom, ktorý zvýši kredit pracoviska v zmysle navrhovaných kritérií komplexnej akreditácie).

Edičnú činnosť FHV UMB v r. 2005 podrobne mapujú nasledujúce prehľady, tabuľky a grafy.